

Imprimat legal.

29. MAI. 19

Anul I.

Aiud, 28 Maiu 1925.

No. 5.

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament:

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitetele școlare și partice. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Insertiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoază.

Un număr 3 lei.

Ziua Eroilor.

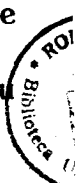
Serbătoarea creștinească a INĂLȚĂRII DLUI, în țara noastră românească, e împreună cu pomenirea eroilor patriei. Și de fapt; una dintre cele mai mari calități a unui popor este cultul morților. Națiunea, care-și onorează morții jertfiți pentru patrie, se onorează pe sine.

Se cuvine deci, ca în aceasta mare și sfântă zi, să ne aducem aminte cu evlavie și duioșie de aceia, cari prin vitejia lor fără seamăn, și darnicia cu care și-au vărsat sângele pentru țară, am ajuns aceea ce suntem astăzi.

Dela Tisa până la Nistru, dela Mare la Carpați, din Galiția la Sârbia, de acolo în Munții Tirolului, pretutindeni sunt presărate osemintele eroilor noștri, cari cu sângele vărsat cu atâta generositate, au încheiat glia țării noastre, făurindu-ne ROMANIA-MARE de astăzi.

Trebuie adecă să se știe, că eroi sunt de o potrivă toți în neamul nostru, cari au luptat pământul, pe timpul marelui războiu al lumii, luptându-se ei pe ori și care front.

Jertfa lor e cu atât mai mare și mai prețioasă, cu cât ei personal, n'au profitat nimic din ea.

Tot ce au realizat ei prin moartea lor, au lăsat nouă moștenire. Noi culegem roadele jertfii lor de viață, pe altarul patriei; iar ei putrezesc în multe cazuri fără de avea în cap o cruce, care se arete locul lor de odihnă vecnică.

Tributul de sânge al eroilor noștri e cel mai mare sacrificiu, pe care l'au putut aduce vreodată. Cine își varsă sângele pentru Christos, e sigur, că și-a dat o viață trecătoare pe una pururea fericită. Cine își varsă sângele pentru țară, o face din punct de vedere mai mare, pentru că nimeni nu e sigur, că dacă își varsă sângele pentru țară, ajunge de-a dreptul în sinul lui Avram.

Cu toate aceste eroii, noștri și l'au vărsat cu dăruire. Pilda lor trebuie deci să ne reamintească astăzi și întotdeauna, că trebuie să ne înălțăm până la priceperea marilor îndatoriri, ce mărirea lor ne-au lăsat moștenire.

Serbătoarea eroilor trebuie să fie nu o serbare oficială și de festivitate obișnuită, ci o serbare a mucenicilor celui mai sfânt sacrificiu.

Serbătoarea eroilor nu trebuie să fie numai o frumoasă și înălțătoare manifestație națională, ci și o revizuire a celor ce avem de făcut, pentru odihna și mântuirea sufletelor lor, pentru ocrotirea părinților, orfanilor și văduvelor, cari au rămas după dânșii.

În fiecare an la Ziua Eroilor să ne gândim la progresul, ce am făcut, și să ne străduim din ce în ce mai mult, în vederea viitorului nostru național, social și uman.

Numai așa ne vom face vrednici de moștenirea, care ne-au câștigat-o, cu scump sângele lor.

Marian Sasu.

Idealismul și Materia.

Din lupta continuă ce s'a dat între reprezentanții celor două concepții a rezultat în mod firesc concluzia: idealismul învingător și în mod artificial dominarea în parte, a materiei asupra idealului. Acest lucru rămâne neînțeles și de neadmis pentru cei ce

cred, că suntem, creați numai din materie și prin indeletnicirile lor cearcă să înăbușească orice expresie pur sufletească de ordin material.

Forța Divinității în ei e neglijată și asta se explică, deoarece acești oameni au ca ținta a existenței lor materia și supremul scop bunurile lumesti, pentru a căror descoperire nu e nevoie de o forță oarecare sufletească. E incontestabil, că astăzi trăim în lumea materiei. Pe toată activitatea lumescă, pentru prosperitate în mare parte tronează chipul hidos al materialismului, îmbrăcat în haina falsității și egoismului.

Activitatea manifestărilor sufletești e baricadată de ignoranța celor se sunt stăpânii banului. Dar aceștia n'au un ideal, ori dacă îl au, acesta este neomenos; e tendința sporirii bunurilor materiale. Cazuri sunt nenumărate, când îmbogățitul aleargă după alte și alte milioane; pânăce la ușa bordeelor sărăcăcioasă, miseria cheamă omul pe drumul nenorocirii, a falalității. Unde e ajutorul și raportul între om și om? Întrebarea urmează atunci dela sine: cari sunt adevărații reprezentanți ai neamului omenesc, cine reprezintă creațiunea, înlăturând cu dispreți banul, când e în joc reputația tipului om?

Aceasta este clasa celor mai puțin numeroși. Aceștia sunt oamenii în adevărata lor înfățișare, pentru aceștia există materia ca ceva abstract și moneda ca un semn convențional de înțelegere reciprocă. Idealistul e stăpânit de-o idee, spiritul lui care e credincios și conștii puterii Divine ce-o are; cearcă să se rădăce într'o alte lume mai bună, cu margini mai vaste; acolo unde totul e senin și clar, fără intrigi și ironie; în lumea ideilor. Oare unde există mai multă armonie, o mai întinsă studiere a eului tău ca și în lumea ce te depărtează de la tot ce-i josmic omenesc? Acum idealismul e reprezentat în bună parte de cei ce propovăduesc lumina: învățătorii, ei sunt cei mai îndreptățiți la această numire. Sârguințele lor după un țel nobil, jertfele aduse pe altarul ideii, îi rădică la treapta cea mai apropiată de Divinitate. Împăcați cu o situație, foarte arareori strălucită; în complexitatea străduințelor lor pentru un ideal, ei rădică prestigiul omului la înălțimea lui. Cazuri foarte rare, când învățătorul dispune de o stare materială ce s'ai procure avantajile vieții, și tocmai pentru că are un alt ideal care oere jertfa sufletească, refuză cu mândrie bunurile ispititoare. Materialistul nu-i capabil de atari jertfe, deci se explică, pentru ce nu prea căută cariera de propovăduitor. Cu toate astea, aceasta e cariera cea mai sfântă; ea reprezintă concepția Divină a idealismului.

Lupta să continue milenii întregi; idea va triumfa, noi prin creare ne apropiem de sufletele noastre, ideea crează și prin creațiune reprezentăm pe cel ce ne-a creat.

Ion Raftu.

CÂNT DE PRIMĂVARĂ.

*Au înflorit în lunci toți dediteii,
Și firea s'a 'mbrăcat de sărbătoare,
De sus... din bolta clară ca mărgeanul,
Se strecor tainic razele de soare...*

*Bătrânul codru... cântă imnul vieșii,
Și'nslăvi se'naltă mii de ciocârlii,
În suflete purtând nemărginirea,
Și dorul unei clare poezii...*

*Sub cerul azuriu, ca de cristal,
Vibrează iarăși visuri de demult...
Scăldate'n răs și farmecul naturii,
Și smulse din al vieșii, greu tumult...*

*Un soare nou presară'n van viață,
Și umple lumea 'ntreagă de mister...
— E — acelaș glas superb al învierii,
De ios... din humă... până sus... în cer...*

BAZILIU GRUIA.

Ceva în legătură cu lucrul manual de la clasele complementare.

Poporul român, înțeleg țăranul, în viața lui de până acuma, s'a ocupat în majoritate cu lucrarea pământului și cu creșterea vitelor, lăsând cei mai însemnați rami de ocupație, anume comerțul și industria, pe mâna străinilor. Acest fapt a atras foarte mult străinismul, care ne-a coplesit astăzi toate centrele comerciale și industriale, și în așa măsură încât situația orașelor noastre, va deveni îngrijorătoare dacă nu se vor lua ceva măsuri mai energice din partea celor competenți pentru a sprijinii comerciantul și industriașul român, dându-i posibilitatea ca să se poată străcura în număr mai mare, în centrul orașelor.

Dacă călătorești prin orașele mărginașe, te doare inima văzând numai firme străine, foarte rar dacă întâlnești o firmă românească și aceea de o mică importanță în comparație cu cele străine. În această privință însuși statul are datorința a lucra, deoarece romanizarea orașelor noastre este o problemă de o însemnătate deosebită. Statul ar face bine dacă ar da un ajutor însemnat în bani, Camerilor comerciale și industriale, cari apoi să cumpere toate edificiile, cari sunt de vânzare în orașe, mai ales la poziții mai bune, pe cari edificii apoi să le vândă cu condițiuni de plată mai ușoare, comercianților și industriașilor români, însă români harnici și pricepuți. Dacă s'ar purcede în felul acesta, am ajunge în curând stăpânii deplinii ai țării românești.

Este trist astăzi când vezi că aproape cele mai multe edificii de la orașe mai ales cele corăspunzătoare pentru comerț și industrie, în loc să le cumpere românii, le cumpără toți perciunații, răsăriți cu mulțimea aici pe acest pământ, plătit cu atâta sânge de bietul român. Dacă ai numai un pic de simț românesc, stai pe gânduri și te întrebi: Doamne unde vom ajunge?

Însă să nu mă depărtez prea tare de subiectul din chestiune, și anume începusem cu lucru de mână în clasele complimentare.

Știm că programa prevede înființarea de ateliere de tâmplărie și de mecanică, pentru clasele complimentare. Cel mai ușor atelier care se poate înființa pe lângă ori și ce școală, după părerea mea, este cel de tâmplărie. Și nu numai cel mai ușor de înființat, dar cel mai potrivit, atât pentru învățător cât și pentru elevi. Aceasta, pentru că lucrările în lemn, sunt cât se poate de ușoare, cât se poate de curate și cât se poate de folositoare fiecărui gospodar. Ce bine iar prinde fiește cărui învățător dacă ar ști el singur să-și facă câte și mai câte lucruri, trebuincioasă, pentru locuința unui om. Apoi elevului cu atât mai vărtos. După ce va avea cunoștința cum să mănueze uneltele, cele mai simple cum sunt: rindeaua, ferestrelul, dalta și altele. În ori și ce caz că dacă are cunoștința elementară în lucrarea lemnului, la timpul său când va fi gospodar, lucrurile ce se recer și-le va face singur și mai bine decum le face astăzi. Un pălan, un grilaj, un coperiș, o unealtă și multe alte lucruri, le va face cu mult mai estetic, așa că întregul aspect al gospodăriilor noastre sătești, să va înfățișa în o altă formă decum se prezintă astăzi. Pe lângă aceasta, după ce elevul va posedea cunoștința necesară în mânăuirea uneltelelor, se va desvolta în el instinctul spre meserie. Așa că se vor convinge că meseria, nu este o drăcie, pe care o face numai neamțul, ci este o pricepere pe care și-o poate însuși și el.

Ne vom întreba acum, cum își poate însuși învățătorul cunoștințele necesare, din această știință? Foarte ușor. Aproape la toate școlaele din centrele mai mari cum sunt: Alba-Iulia, Zlatna și cu siguranță și în alte localități din județul nostru, s'au înființat ateliere de tâmplărie, conduse de câte un măestru specialist. Ar fi chestiunea rezolvată, dacă Revizoratul școlar ar invita învățătorii, să facă câte un curs de 2—3 săptămâni, timp absolut suficient, la câte o școală care are deja atelierul, zicem la cea din Alba-Iulia, unde măestru angajat să țină cursuri zilnice, dând cunoștințele necesare învățătorilor. Urmând ca comitetele școlare să plătească învățătorului respectiv, care se prezintă la curs, suma de 150 Lei zilnic. Cu această sumă învățătorul poate trăi în acest timp, dacă locuința o va primii la școala respectivă, aranjându-se o sală ca dormitor, aducând învățătorul, cu sine o saltea goală, fiindcă un car de pae necesare nu costă nu știu cât, o perină și o pătură subțire.

Eu nu cred că n'ar venii colegii foarte bucurosi. Mai ales că dacă ne-am găsi pe câțva timp grupați mai la olaltă, am putea

pune la cale multe lucruri, trebuincioasă și folositoare nouă.

Rog Revizoratul școlar să binevoiască a lua notă despre aceasta.

Andrei Floașiu inv.

Partea oficială.

Toate ordinile și circularile, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientos de către cei vizati.

Revizoratul școlar al județului Alba de jos.

Către toate direcțiile școlael primare de stat.

No. 1211/1925.

I.

Avem onoare a vă aviza, că Ministerul Instrucțiunii publice, potrivit legii învățământului, cu ord. 46881—925 a dispus, ca toți membrii corpului didactic, scoși la pensie în anul acesta, fie pentru limita de vârstă sau alte motive, se fie menținuși în serviciul școlael, până la finea anului școlar, în care timp își vor scoate actele pentru regularea drepturilor ce li-se cuvine, conform cu noua lege a pensiilor.

No. 1224/1925.

II.

În temelul or. No. 12331—925 binevoiți a cunoște, că Ministerul de Instrucțiune în comun, acord cu Ministerul de Interne, a numit o comisiune compusă dintr'un Inspector General administrativ și un delegat al acestui Minister, care are însărcinarea se cerceteze fondurile adunate de Prefecturi, pentru construcțiunile școlară. Această comisiune; are delegația Ministerului Instrucțiunii, să examineze registrele și actele Comitetelor școlare pentru stabilirea sumelor ce s-au primit dela Prefecturi, pentru construcția locașului de școală. În consecință, vă invităm a pune la dispoziția Comisiunii, ce se va prezenta, toate datele ce vă va cere.

No. 1253/1925.

III.

Amăsurat ord. 9156—925 al Inspectoratului regiunii IV a învățământului sunteți invitați a pune la dispoziția bisericii, salele de clasă ori de câte ori ar avea nevoie pentru adunările comitetului parochial și adunările sinodului, bine înțeles în timpul, când interesele învățământului permit această înlesnire.

No. 1288/1925.

IV.

Conform ord. 8560—925 al Insp. reg. IV. a învățământului avem onoare a vă aviza, că Ministerul în lipsa de fonduri nu poate plăti telegramele și convorbirile telefonice ce se fac de școli. Veți achita acele cheltueli din fondurile proprii.

No. 1255/1925.

V.

Onoratul Minister al Instrucțiunii cu ord. Nr. 25344—925 recomandă școlael pentru procurare, Tablourile istorice apărute în editura librăriei „Pavai Suru” din București Calea Victoriei 73. Costul unei serii de 10 port-rete e de 100 Lei.

No. 1301/1925.

VI.

Avem onoare vă aviza, că Administrația financiară a primit creditul necesar, în vederea achitări retribuțiilor restante, de pe anul financiar 1924. În consecință, Domni învățători, cari au atari pretenziuni și dispun de chitanță provizută, cu ordin de plată, sunt invitați a se prezenta de urgență la Percepțiile competente, pentru ridicarea sumelor în drept, căci după data de 20. VI. a. c. ori-ce plățire de această natură se va sista.

Pentru orientare comunicăm, că chitanțele aflătoare la oficiul nostru, vizate fiind pentru achitare, sau trimis cu posta zilei de 25. V. a. c. în pl'c recomandat titularilor în drept.

P. Revizor școlar, AUG. OCNEAN.

Comitetul școlar al școlii nr. 290-925 Alba de jos.

No. ad. 235/1925.

I.

Către toate comitele școlare din județ.

Ca întregire al ord. nostru numărul de față publicat în No. 1 al acestei Reviste, avem onoare a vă comunica următoarele:

Bugetul com. școlar se va pregăti în 2 exemplare egale, din cari unul să va prevedea cu acte justificative, iar al doilea exemplar fără de aceste. În buget se vor trece toate venițile posibile, ce să prevăd în cârșul anului. Pentru justificarea venitului din arondarea terenurilor școlare, veți acorda în copie autentică contractul de arondare.

La capit: cheltuieli veți acorda copia contractului de chirie, întru cât școala sau cuartirul învățătorului e în local închiriat.

În cazul, că localul ar reclama reparațiuni mai mari, poziția aceasta se va justifica cu devizul pregătit de întreprinzător, în care se va specifica prețul materialului, ce se va întrebuința, precum și a muncii, care e a se verifica de către serviciul de poduri și șosele județean.

La încălzit, se va justifica cu act în regulă volumul localurilor ce urmează a se încălzi în cursul iernii, arătându-se precis lungimea, lățimea și înălțimea acelor. Asupra costului combustibilului se va procura act dela primărie, în care se va specifica costul unui m³. lemn abloco și tăiatul aceluia. Pentru celelalte pos. din buget nu se reclama acte justificative. La compunerea Bugetelor vă rugăm a fi cu cea mai strictă cruțare. Imprimare de buget se pot procura dela „Cooperativa învățătorilor din Aiud” pe lângă prețul de 2 Lei coala.

Cât privește compunerea contului de gestiune (racliofinul) se va ținea seamă de Art. 49 și 51 din Regulamentul pentru org. com. școl.

Pentru orientare și acomodare se comunică, că toate actele justificative dela cheltuieli, trebuiesc provăzute cu timbrele legale. Facturile cu timbru de 10 bani fiscal și 50 bani ajutor. Dacă pe factură se confirmă primirea sumei, atunci trebuie provăzute și cu timbru de chitanță, și anume:

Pentru suma până la una sută Lei e a se pune timbru de 50 bani, mai departe, după fiecare sută în plus câte 50 bani. De exemplu dela 101 Lei până la 200 trebuie timbru de 1 leu; dela 201 până la 300, 1 Leu și 50 bani etc. până la 1000 Lei. Peste o mie, urmează după fiecare mie începătoare timbru de 5 Lei. Vânzătorii de materiale dacă chitează pentru materiale vândute comitetului școlar o sumă de 500 Lei sau mai mare de 500, afară de timbru de chitanță amănșit, mai sus, trebuie se plătească la percepția competență 1% din suma achitată, iar recipisa primită dela percepător se va lipi la chitanță.

Actele justificative ne timbrate, sau făcute irreglementare, nu se i-au în considerare.

II.

Nr. 290—925.

Spre știre, orientare și conformare, avem onoare a vă aviza, că amăsurat ord. 14035—925 al „Cassei Școlii” și culturii Poporului, materialul lemnos acordat de Casa pădurilor pentru clădiri școlare se va întrebuința exclusiv spre acest scop și sub nici o împrejurare nu se poate schimba destinația, înstrăinându-se prin vânzare, sau folosindu-se la reparații de școală.

Contravenienții la această dispoziție vor fi dați judecăței și pedepsiți. Aiud, la 25 Maiu 1925.

Secretar:

Aug. Ocnean.

Președinte:

Dr. C. Velicanu.

ȘTIRI.

* **Redacționale.** Plecând dl. revizor școlar *M. Sasu* în escursiune de studii în județul *Neamț*, în absența dânsului revista noastră va apărea sub îngrijirea dlui subrev. școlar *Augustin Ocnean*.

* **Școlare.** Comisiunea medicală centrală din Ministerul Instrucțiunii, în urma propunerii inspectoratului școlar al regiunii *Chișinău*, a hotărât să adopte introducerea de procese verbale de inspecțiuni sanitare școlare. Se vor întocmi registre cu asemenea procese verbale, cari vor fi oglinda situațiunii sanitare din fiecare școală.

* **Distincție.** Eleva *Cornelia Gruia* din clasa III-a a școlăii medii din localitatea noastră, a fost premiată la concursul de limba română, ce sa ținut în cursul acestei luni la *București*. Ne bucurăm de aceasta reușită și felicităm Direcțiunea acestei școlăii și în special pe Dșoara pofesoară de l. română, prin a cărei străduință sa ajuns la această distincție.

* **Producțiuni școlare.** Corpul didactic al școlăii primare din frunțașa comuna *Mihalțiu*, în ziua de 17 Maiu a. c. a aranjat o reușită producție școlară la care a luat parte un public numeros din localitate și jur. A vorbit directorul școlăii *Ioan Barna* despre „*Creșterea Copiilor*”, ascultat fiind cu un viu interes de către cei prezenți. A urmat apoi mai multe declamări și cântări, cari au fost bine executate de către elevii școlăii. De încheiere, învățătorul *Mihailu* a mulțumit publicului prezent, pentru interesul ce poartă școlăii.

Domnii membrii din controlul învățământului Regiunei a IV. în intervalul dela 17—29 Maiu 1925 întreprind o călătorie de studii în județul *Neamț*. Asupra acestei călătorii vom reveni în numerele viitoare.

* **Posta administrației.** Chităm următoarele abonamente: Comitetul școlar (*Blaj*), Comitetul școlar (*Uioara*), Com. școlar (*Tărtăria*), Comitetul școlar (*Mogoș-Miclești*), Dr. *Laurențiu Pop* (*Abrud*) câte 150 Lei, Comitetul școlar (*Ciuciu*), Com. școlar (*Lopadea-Maghiară*) câte 75 lei, I. *Udrea*, *Georgina Muntean*, I. *Pârveu*, E. *Timbuș*, I. *Bozdog*, Alb. *László*, Comitetul școlar (*Bichiș*), Comitetul școlar (*Acmariu*) câte 120 lei. G. *Vădan* 70 lei, M. *Kádár*, Gh. *Krizbai*, I. *Moldovan*, I. *Răduleț*, L. *Moldovan*, Z. *Veres*, A. *Barițiu*, M. *Cutean*, C. *Makkai* (*Beța*) câte 60 lei, N. *Trifa* 40 lei, D. *Szöcs*, L. *Turóczy*, M. *Balogh*, *Maria Szatmári*, I. *Damian*, St. *Muntean*, *Emilia Moldovan*, S. *Horváth*, A. *Șerban*, S. *Cioara*, *Iosif Barbu*, Gh. *Sandru* câte 30 lei.

De ale Cooperativei noastre.

La apelul publicat în No. 1 al revistei noastre sau mai înscris următorii membrii: *Ioan I. Damian*, *Adrian Rațiu*, *Iosif Barbu*, *Silvestru Morusca* câte 3000 lei, *Aurora Bătăcui*, *Emil Timbuș*, *Gheorghe Krizbai*, *Iozefina Salamon*, *Coloman Makkai* (*Beța*), *Samuil Docea*, *Silvestru Horváth*, *Victoria Sârbu*, *Vasile Sântu*, *Bazil Groze* și *Ioan Stan* câte 2000 lei. Total 34.000 lei. Total general 102.000 lei.